

Verzoek tot agenderen activiteit voor de Politieke Markt

d.d. 19 februari 2015

RG – 24/ 2015

Indiener voorstel: De heer H.J.W. Mulder

Onderwerp: Lange Termijn Investerings Strategie Almere (LISA) en Jaarprogramma 2015 (Fonds Verstedelijking Almere)

Aanleiding:

Op 4 september 2014 is de raad tijdens de Politieke Markt geïnformeerd over de nadere uitwerking van het Fonds Verstedelijking Almere, waarbij ook een toelichting is gegeven over de contouren van LISA. De raad heeft aangegeven bij het opstellen van de LISA betrokken te willen zijn.

Op 16 december jl. is het Overleg Almere 2.0 bijeengekomen. In dit overleg zijn het Rijk, de provincie Flevoland en de gemeente Almere vertegenwoordigd. Zoals in de Uitvoeringsovereenkomst Almere 2.0 afgesproken stuurt het Overleg Almere 2.0 de uitvoering van Almere 2.0 aan. In de vergadering van 16 december 2014 zijn de Lange Termijn Investerings Strategie Almere 2.0 (LISA) en de concept projectenlijst jaarprogramma 2015 voor het Fonds Verstedelijking Almere besproken. Gezien de betekenis van deze onderwerpen voor de realisatie van Almere 2.0 consulteren wij u over LISA en het Jaarprogramma 2015.

Na de consultatie nemen de in het Overleg Almere 2.0 betrokken wethouders de opmerkingen, ideeën en suggesties van uw raad mee in de bespreking van LISA en het jaarprogramma 2015 in het Overleg Almere 2.0 van 18 maart as. Na instemming van het Overleg Almere 2.0 wordt LISA ter vaststelling aan uw raad aangeboden. Het Jaarprogramma 2015 wordt gekoppeld aan de Voorjaarsnota aan uw raad aangeboden. Vanaf het Jaarprogramma 2016 wordt de koppeling gemaakt met de gemeentebegroting.

LISA

LISA staat voor de Lange Termijn Investerings Strategie Almere 2.0. Het doel van LISA is om een duurzame koers uit te zetten voor de inzet van de overheidsmiddelen (waaronder het Fonds Verstedelijking Almere), ten behoeve van de realisatie van Almere 2.0. Binnen de kaders van de vastgestelde visies voor Almere 2.0 (Rijksstructuurvisie, Almere tafel, duurzaamheid, groenblauw, stedelijke bereikbaarheid, cultuur, onderwijs, sport) zijn nog diverse accenten mogelijk. Uit een internationale benchmark van stedelijke ontwikkelingsstrategieën blijkt dat het toepassen van accenten van grote invloed kan zijn op het succesvol ontwikkelen van een stad. Voorbeelden in Nederland zijn bijvoorbeeld Den Haag (vrede & recht) en Eindhoven (innovatie).

In het Overleg Almere 2.0 van 16 december jl. zijn de concept beleidslijnen waarlangs Almere zich verder kan ontwikkelen, besproken. Deze lijnen zijn gericht op het verdergaand versterken van de eigenheid van Almere:

- Growing Green Almere
- Innovatief Almere: (ruimte voor) het nieuwe pionieren

Stad en natuur zijn in Almere op een bijzondere manier verweven. Kiezen voor de lijn 'Growing Green Almere' erkent deze waarde en bouwt dit verder uit. Almere wordt een groene(re) stad in sociaal, economisch en fysiek opzicht. Er worden verbindingen gelegd tussen de thema's en gebieden van Almere 2.0. Dat betekent een rijkdom aan planten, dieren en groen waar de stad van kan genieten. Maar ook duurzame technische toepassingen (groene energie), bewegen en een gezonde leefstijl, een stad zonder afval en het invulling geven aan circulaire economie. Het draagt bij aan sociale netwerken die van belang zijn voor het welzijn van mensen en een gezonde samenleving.

De tweede lijn 'Innovatief Almere: (ruimte voor) het nieuwe pionieren' bouwt ook voort op een reeds aanwezige kwaliteit. Bestaande stedelijke systemen - zoals die in andere steden over een langere periode zijn gegroeid - zijn in Almere nog steeds geen vanzelfsprekendheid. Almere is stad waar ruimte is voor het experiment. Er is alle ruimte om bewust de meest optimale sociale, economische of fysieke systemen voor de stad op te zetten.

Gemeente Almere

Drijvende kracht achter de innovatie is de pioniersgeest en mentaliteit van de bewoners, instellingen en bedrijven. Zeker in een stad waar zoveel jongeren wonen en werken is het van belang blijvend in te zetten op talentontwikkeling als ondersteuning van het nieuwe pionieren. Ieder heeft talent (sport, ondernemerschap, onderwijs, cultuur) dat kan worden ingezet bij de groei van de stad. Bij de realisatie van Almere 2.0 worden deze talenten aangesproken en ingezet waarbij de grenzen van de kennis en mogelijkheden worden opgezocht. De stad is een vrijplaats, een broedplaats en een laboratorium voor vernieuwing op velerlei gebied. Voor Almere komt hier ten opzichte van haar historie een extra dimensie bij. Het gaat nu niet alleen om een nieuwe omgeving. De nieuwe pioniersgeest zal ook in de bestaande omgeving (mensen, bedrijven, organisaties en wijken) leiden tot interessante doorontwikkelingen en vernieuwingen.

De programmalijnen worden gevuld met projecten, activiteiten en interventies, die in de visies voor Almere 2.0 zijn opgenomen. Deze zullen elkaar over en weer gaan versterken. Hiertoe behoren magneetfuncties zoals opgenomen in het coalitieakkoord. Bovendien geeft het richting aan de investeringen die vanuit het Fonds Verstedelijking Almere worden gedaan. De programmalijnen worden in principe opgezet voor de realisatietermijn van Almere 2.0. Met het Overleg Almere 2.0 verwachten wij dat deze lijnen op de langere termijn zullen leiden tot een herkenbaar en eigenzinnig profiel van Almere, dat tevens van bijzondere waarde is voor de concurrentiekracht van de regio.

Hiernaast hebben we in LISA een kansenstrategie geformuleerd voor de realisatie van Almere 2.0. Dit is gedaan vanuit de overtuiging dat de realisatie van Almere 2.0 afhankelijk is van de inzet, het initiatief en de bijdrage van vele partijen. Bij een kansenstrategie zullen de overheden deze krachten zo goed mogelijk uitdagen, inspireren en faciliteren.

De consultatievragen over LISA

In de carroussel vragen wij de gemeenteraad suggesties te doen ten aanzien van de invulling van de te volgen programmalijnen t.a.v. projecten, inzet, samenwerkingsmogelijkheden, zwaartepunten etc. Ook ten aanzien van de kansenstrategie is de raad in de gelegenheid kansen te signaleren en deze met het college te delen. Ook mogelijke aanvragen voor het FVA vanaf 2016 kunnen hierbij aan de orde komen.

Jaarprogramma 2015 Fonds Verstedelijking Almere

In de Uitvoeringsovereenkomst Almere 2.0 en de Nadere Uitwerking zijn afspraken gemaakt over het instellen van het Fonds Verstedelijking Almere en de wijze waarop aanvragen worden ingediend. Normaal gesproken wordt in de eerste helft van het lopende jaar het jaarprogramma van het volgende jaar vastgesteld door het Overleg Almere 2.0. In de gemeentebegroting van 2015 zijn proceskosten reeds vastgesteld en is tevens aangegeven dat in het voorjaar in afwijking van de procedure eenmalig nog inhoudelijke aanvragen voor 2015 behandeld zullen worden. Het Overleg Almere 2.0 heeft op 16 december jl. de potentiële projecten voor het concept jaarprogramma 2015 vastgesteld. Deze projecten zijn gezamenlijk ingediend door het rijk, provincie en gemeente. In een overzicht ziet het er als volgt uit: bedragen (x €1.000)

Beschikbaar	7.000
Proceskosten (reeds vastgesteld)	1.100
Sparen voor de magneetfunctie	1.000
ZorgKubus	500
Upcycle station als aanjager van de circulaire economie	1.000
Pampushout zuid/Lusthof (ism Flevolandschap)	1.350
Energiefonds	1.000
Rondje Weerwater	3.440
totaal aanvragen	9.390
tekort/overschot	-2.390
Uit bijdrage provincie (2016 naar voren getrokken)	
Floriade Werkt!	2.000

De budgettaire ruimte voor 2015 is (na aftrek van de reeds vastgestelde proceskosten) € 5.9 miljoen. De projecten in het conceptprogramma overschrijden deze budgettaire ruimte. Er dient dus nog een nadere keuze te worden gemaakt met betrekking tot fasering of prioritering. Aanvullend op de beschikbare middelen voor 2015 heeft de provincie besloten om niet pas in 2016, maar nu al hun middelen in te willen inzetten voor het project Floriade Werkt! De projectenlijst 2015 inclusief fasering of prioritering wordt besproken in het Overleg Almere 2.0 van 18 maart a.s. (onder voorbehoud van vaststelling door de raad). Vervolgens wordt het jaarprogramma 2015 ten tijde van de voorjaarsnota ook door de gemeenteraad vastgesteld.

Toelichting op de conceptlijst Jaarprogramma 2015

Een korte omschrijving van de projecten is hieronder weergegeven. Alle voorstellen in het conceptprogramma passen in het door de raad eerder aangegeven beleid.

Zorgkubus (bijdrage fonds € 0,5 mln.):

Met het rijk en de provincie zijn afspraken gemaakt om de uitvoering van de integrale stedelijke ambitie van Almere vorm te geven. Eén van de thema's betreft het behoud van de concurrentiekracht van de bestaande woon- en werkmilieu's als gevolg van de groei van de stad. Het monitoren van de leefbaarheid wordt hierbij als instrument ingezet om leefbaarheidsvraagstukken vroegtijdig te signaleren. Dit gebeurt met behulp van de in Almere ontwikkelde Straatkubus. In de 'Staat van de Stad' (2011) is reeds vastgesteld dat ook zorgbehoefte en zorgconsumptie indicatoren voor leefbaarheid in de doorstroming zijn. De Zorgkubus voorziet hierin door aan zorg en welzijn gerelateerde indicatoren toe te voegen aan de systematiek van het monitoren van de leefbaarheid.

Upcycleperron (bijdrage fonds € 1,0 mln.):

In het coalitieakkoord 2014-2018 'de kracht van de stad' is 'Almere, Stad Zonder Afval' één van de vier geformuleerde ambities die bijdragen aan de ontwikkeling van een circulaire stad. Dit betekent dat er naar wordt gestreefd in 2020 de hoeveelheid restafval terug te dringen van oorspronkelijk 300 kilo naar 50 kilo per persoon per jaar. Een upcycleperron op bedrijventerrein de Steiger kan een cruciale bijdrage leveren aan het verwezenlijken van deze doelstelling. Het optimaal scheiden van het afval, zodat het als grondstof opnieuw gebruikt kan worden, staat bij de circulaire economie centraal. Hoe hoogwaardiger de grondstoffen zijn die uit het afval voortkomen, hoe hoogwaardiger de toepassingen hierna kunnen zijn. In het ideale geval kan er een meerwaarde aan de grondstof toegevoegd worden. Dit heet upcyclen. Het upcycleperron is een concept dat als uithangbord van de circulaire economie zal fungeren en een showcase voor de Floriade kan zijn.

Pampushout Zuid (bijdrage fonds € 1,35 mln.):

Pampushout Zuid is het bos direct naast Almere Poort. Het maakt onderdeel uit van het programma groen blauw, waarover in 2011 de Intentieovereenkomst IAK programma groen blauw is afgesloten. Pampushout Zuid is daarin benoemd als één van de drie prioritaire gebieden. Op dit moment is het een typisch casco-bos: robuust, veel populier en beperkt toegankelijk. Inmiddels wonen er (veel) mensen in Poort (juist langs het bos, in Homeruskwartier en Columbuskwartier). De komende jaren groeit dat aantal. De bewoners hebben een groeiende vraag naar groene, aantrekkelijke recreatieruimte dichtbij huis. De Pampushout kan het bos van en voor de Poortenaren worden. Daarvoor is het nodig krachten te bundelen (terreinbeheerder, bewoners en gemeente) en te werken aan een betere toegankelijkheid, een aantrekkelijker bosbeeld en een eigen identiteit. De basis wordt gevormd door aanleg van fiets- en wandelpaden en een versnelde bosvorming. Daarin wordt, in het verlengde van het Cascadepark, een kiem gelegd (o.a. parkeergelegenheid, nutsvoorzieningen). Deze aanvraag betreft de uitvoering van de 1e fase en concentreert zich op het bosdeel aan de noordzijde van Almere Poort. Het Flevo-landschap zal een groot deel van de uitvoering op zich nemen. Zij leveren in principe 1/3 cofinanciering.

Energiefonds (bijdrage fonds € 1,00 mln.):

Het coalitieakkoord Almere 2014-2018 streeft naar een energie-neutrale stad in 2022. Door het aannemen van een motie in de raad van november 2013 is de ambitie zoals opgenomen in Afspraken Duurzaam Almere 2012-2014 (energieneutraal in 2025) aangescherpt en is het college opgeroepen om te onderzoeken hoe Almere in 2022 energieneutraal kan zijn. Het Energiefonds betreft een financiële voorziening waarmee hernieuwbare energie projecten eenvoudig (aanvullende) financiering kunnen krijgen, in de vorm van leningen. Het gaat daarbij nadrukkelijk om een portfolio aan projecten van klein (een particulier die een investering wil doen in zonnepanelen op zijn woning) tot het realiseren van een grootschalige opwek van hernieuwbare energie. Het vormt een belangrijke schakel om bewoners, bedrijven, scholen en (sport)verenigingen in Almere versneld aan te zetten tot het nemen van ingrepen op het gebied

van hernieuwbare energievoorziening. Bij de behandeling van de gemeentebegroting 2015 is door het College de toezegging gedaan onderzoek te doen naar een revolverend energiefonds. Met deze aanvraag voor het Fonds Verstedelijking Almere wordt een eerste stap gezet. Het energiefonds zal onderdeel uitmaken van een breder programma met betrekking tot energie. Dit programma wordt binnenkort nader besproken met de raad.

Rondje Weerwater (bijdrage fonds € 3,44 mln. waarvan 0,35 mln. voorbereidingskosten):

Het Weerwater is het centraal gelegen water van Almere, aan de noordzijde geflankeerd door het stadshart en aan de zuidzijde door het toekomstige Floriadeterrein. Het is een unieke plek waar stad en landschap elkaar midden in het centrum raken, waarvan de potentie nog onvoldoende wordt benut. Er ligt dus een enorme kans om van het Weerwater dé plek te maken in de stad, waar Almeerders komen om te sporten, te recreëren en elkaar te ontmoeten. De aanvraag betreft het korte Rondje Weerwater (4 km), waarvoor een brug wordt aangelegd naar het Weerwatereiland. Deze brug zorgt samen met de kwaliteitssprong van de route langs de oevers voor een aantrekkelijke recreatieve en sportieve verbinding tussen Almere Centrum en Almere Centrum Weerwater, waaronder de Floriade. Bestaande wandel-, fiets- en sportroutes worden aaneengesloten en van een uniforme en bijzondere uitstraling voorzien. Langs het Rondje Weerwater is plaats voor allerlei initiatieven. Het project past in het concept gebiedsontwikkelingsplan Almere Centrum Weerwater zoals 3 mei 2012 door de gemeenteraad is vastgesteld. Daarmee heeft u gekozen voor een kansenstrategie, gericht op het benutten van kansen met betrekking tot wonen, werken en recreëren. In het bestuursconvenant centrum Weerwater is een onderzoek naar de wijze waarop het Rondje Weerwater gerealiseerd kan worden opgenomen. De totale investering is voorlopig geraamd op €9,44 mln. Voorgesteld wordt in het jaarprogramma 2015 €0,35 mln. te reserveren om de voorlopige raming uit te werken tot een raming op basis waarvan aanbesteding kan plaatsvinden. Daarnaast is het voorstel om in het jaarprogramma 2015 €3,1 mln. te reserveren voor de aanleg van de brug. Het benodigde bedrag om het korte Rondje Weerwater te completeren (nu geraamd op €4,0 mln. maar onder voorbehoud van de nadere uitwerking) zou dan in de periode 2016-2018 kunnen worden aangevraagd.

Floriade Werkt! (bijdrage fonds € 2,0 mln. Let op: dit betreffen provinciale middelen voor de periode 2016-2020 die reeds in 2015 kunnen worden ingezet. Hierover is besluitvorming nodig binnen Provinciale Staten. Fasering van dit project heeft geen invloed op bestedingsruimte binnen het jaarprogramma 2015):

Met het economisch programma 'Floriade Werkt!' wordt het regionale bedrijfsleven verbonden met de (inter-)nationale Agri & Food- en Tuinbouwsector. Tijdens de making of periode van de Floriade (2015-2022) wordt door de provincie Flevoland een Business to Business programma gefinancierd. Het programma staat open voor alle bedrijven en instellingen, mits er minimaal één Flevolandse partner bij betrokken is. Op het toekomstig evenemententerrein wordt een fysieke Innovatiewerkplaats gerealiseerd, waar de provincie Flevoland als gastheer aan bedrijven en instellingen een podium biedt om te netwerken en te experimenteren. De Innovatiewerkplaats biedt bedrijven en instellingen een internationaal podium om hun innovaties te tonen en daarbij gebruik te maken van het sterke merk dat de Floriade is. Het project past in het concept gebiedsontwikkelingsplan Almere Centrum Weerwater zoals 3 mei 2012 door de gemeenteraad is vastgesteld. Daarmee heeft u gekozen voor een kansenstrategie, gericht op het benutten van kansen met betrekking tot wonen, werken en recreëren.

De consultatievragen over het jaarprogramma 2015

Na een korte toelichting op het jaarprogramma 2015 worden de opvattingen, suggesties en wensen van de raad geïnventariseerd ten aanzien de invulling van het jaarprogramma 2015, zodat deze door de wethouders in de bespreking in het Overleg Almere 2.0 van 18 maart kunnen worden ingebracht. Belangrijk aandachtspunt is hierbij dat voor 2015 onvoldoende middelen beschikbaar zijn om alle projecten te kunnen realiseren. Er dient ofwel geprioriteerd te worden (projecten niet in 2015 starten en in 2016 opnieuw in de afweging betrekken) of er dient gefaseerd te worden (projecten over meerdere jaren financieren).

Doel bespreking:

- De raad informeren over de Lange Termijn Investerings Strategie Almere 2.0 (LISA) (zie: LISA hoofdstuk 1 tot en met 5).
- De raad consulteren over de mogelijke keuzes voor de invulling en operationalisering van de Lange Termijn Investerings Strategie Almere.
- De raad informeren over de *concept*projectenlijst voor het Jaarprogramma 2015.
- De raad in de gelegenheid stellen suggesties te doen ten aanzien van de invulling van en de fasering van de projecten.

Vervolgproces

Na consultatie van de raad nemen de in het Overleg Almere 2.0 betrokken wethouders de opmerkingen, ideeën en suggesties van de gemeenteraad mee in de bespreking van LISA en het jaarprogramma 2015 in het Overleg Almere 2.0 van 18 maart as. Na instemming van het Overleg Almere 2.0 met LISA en vaststelling van het jaarprogramma 2015 als concept, zullen beiden ter vaststelling aan de raad worden aangeboden.

Tegelijkertijd worden in de eerste helft van 2015 projectaanvragen opgesteld ten behoeve van het jaarprogramma 2016. Besluitvorming over het jaarprogramma 2016 wordt gekoppeld aan de besluitvorming over de gemeentebegroting 2016 komend najaar.

Voorgestelde wijze van bespreking

Voorstel is om de Lange Termijn Investerings Strategie Almere 2.0 (LISA) en het jaarprogramma 2015 voor het Overleg Almere 2.0 18 maart 2015 op de Politieke Markt te agenderen. Allereerst wordt een mondelinge toelichting over de totstandkoming van LISA gegeven waarbij in een presentatie kort de vergelijking met andere steden worden gemaakt. De programmalijnen en de kansenstrategie zullen worden toegelicht. Aan de hand van de twee geformuleerde programmalijnen wordt de gemeenteraad gevraagd haar mening te geven over het vullen van de twee programmalijnen.

Daarna wordt het jaarprogramma 2015 voor het Fonds Verstedelijking Almere kort toegelicht. Vervolgens zullen de opvattingen, suggesties en wensen van de raad worden geïnventariseerd ten aanzien de invulling van het jaarprogramma 2015, zodat deze door de wethouders in de bespreking in het Overleg Almere 2.0 van 18 maart kunnen worden ingebracht. Belangrijk aandachtspunt hierbij is de fasering van de aanvragen omdat voor 2015 onvoldoende middelen beschikbaar zijn.

Beschrijf wanneer de bespreking naar uw mening succesvol is verlopen:

De bespreking is succesvol verlopen als de gemeenteraad goed geïnformeerd is over LISA en is geconsulteerd over de gewenste inhoud, invulling en koers van LISA. De raad op de hoogte is van de aard van de aanvragen voor het jaarprogramma 2015 en hierover suggesties en faseringsmogelijkheden heeft kunnen meegeven.

NB. Aan de informatieverstrekking en de informatie-uitwisseling worden geen besluitvormende of bindende uitspraken ontleend.